

ÜRETİM KRALLIĞI

HERKES
İÇİN
ÜCRETSİZ

İç Savaşınızın Dinlenme İsteği Üzerine Hazırlanmış Masallı Bir Mini Bir Rehber

Psikolog Büşra Kulüp

KRONİK YORGUNLUK, İÇSEL MAHKEME VE RADİKAL KABUL ÜZERİNE YAPILANDIRILMIŞ FARKINDALIK AMAÇLI
BİR ÇALIŞMA KİTAPÇIĞIDIR. TANI VE TEDAVİ AMACI TAŞIMAZ.

KULLANMA KILAVUZU

VE ETİK BİLGİLENDİRME

Elinde tuttuğun bu çalışma kitapçığı; modern psikolojinin (özellikle Kabul ve Kararlılık Terapisi, Şema Terapi ve Polivagal teori ekollerinden ilham alan) kavramlarını günlük hayata uyarlamak, zihinsel eylemsizlik döngülerini anlamlandırmak ve kişisel farkındalığı artırmak amacıyla hazırlanmış ücretsiz bir psiko-eğitim rehberidir.

Lütfen aşağıdaki hususları dikkate al:

- 1.Tanı ve Tedavi Amacı Taşımaz: Bu rehber; herhangi bir ruh sağlığı bozukluğunun resmi tanısı, tıbbi değerlendirmesi, psikiyatrik tedavisi veya birebir psikoterapi seansı değildir. Tamamen farkındalık, bilgilendirme ve öz-gözlem (self-reflection) amaçlıdır.
- 2.Profesyonel Destek: Eğer yoğun tükenmişlik, klinik düzeyde depresyon, kaygı bozukluğu veya üstesinden gelemediğin derin psikolojik zorluklar yaşıyorsan, bu kitapçık tek başına bir tedavi yöntemi olarak asla kullanılmamalıdır. Bu süreçte mutlaka bir uzman eşliğinde psikoterapi desteği almanı tavsiye ederiz.
- 3.Kişisel Sorumluluk: Kitapçık içerisinde yer alan egzersizler ve çalışma kağıtları tamamen kendi hızında ve kişisel sorumluluğunda uygulanmak üzere tasarlanmıştır.

Bu çalışma kitapçığı üç bölümden oluşmaktadır:

- Birinci Bölüm'de, zihninizin neden kilitlendiğini ve içeride o seslerin neden yükseldiğini bir masal metaforuyla ve nörobiyolojik kökleriyle (Dorsal Vagal Sistem, Cezalandırıcı Ebeveyn Modu ve Bilişsel Defüzyon kavramlarıyla) yapılandırılmış bir psiko-eğitim çerçevesinde inceleyeceğiz.
- İkinci Bölüm'de, öğrendiğiniz bu kavramları kendi zihinsel ve somatik deneyimine uyarlayacağın uygulamalı çalışma kağıtlarıyla içselleştireceksin.
- Üçüncü Bölüm'de ise, suçluluk çarkını kırarak kendi dinlenme hakkını tescilleyeceğin ACT tabanlı radikal kabul kontratını kendi kendine imzalayacaksın.

Hazırsan, o kuledaki yargıyla vedalaşmak ve sinir sistemine hak ettiği alanı açmak için ilk adımı atalım.

BÖLÜM 1: ÜRETİM KRALLIĞI MASALI

Zihninin içindeki gürültüyü anlamak için önce bir masal aralayalım. Bu masalı önemli bulduğun, dikkatini çeken, sana dokunan kelimelerin altını çizerek oku.

Zamanın birinde, kasabalıların hiç durmadan koşturduğu büyük bir "Üretim Krallığı" varmış. Bu krallıkta yaşayan herkesin tek bir kuralı varmış: "Durursan yok olursun." Bu krallıkta yaşayan bir seyyah, günlerden bir gün yürüyemez hale gelmiş. Kasabanın ortasındaki o büyük koltuğa yığılıvermiş. Bedeni, taşıyamayacağı kadar ağır bir yükün altında kalıp şalteri indirmiş. Bilim insanları buna "Donma Yanıtı" dermiş; ama kasabanın dilinde adı tembellikmiş.

Seyyah koltuğa uzandığı an, şatonun en yüksek, en karanlık kulesinden devasa bir çekiç sesi yankılanmış. O kulede oturan biri varmış: Yargıç. Yargıç, elindeki kalın ciltli yasaları açıp bağırmaya başlamış:

"Kalk! Zamanı çalışıyorsun! Üretmeyen birinin bu krallıkta yeri yoktur!"

Seyyah, dışarıda kımıldamazken içeride o Yargıçla amansız bir savaşa tutuşmuş. Kendine öfkelenmiş, kendini suçlamış, bacaklarını kaldırmak için zorlamış. Ama ne o kuledeki ses susmuş ne de bedeni kımıldamış.

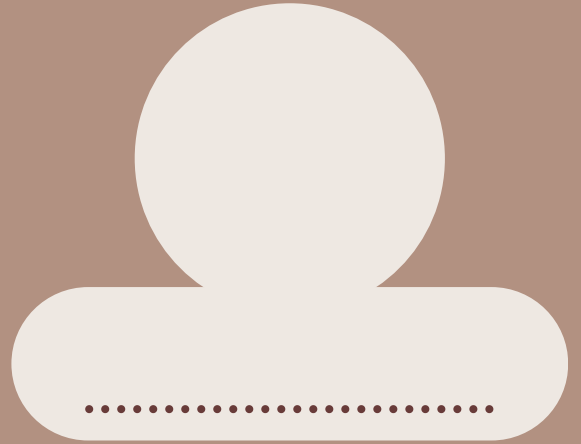
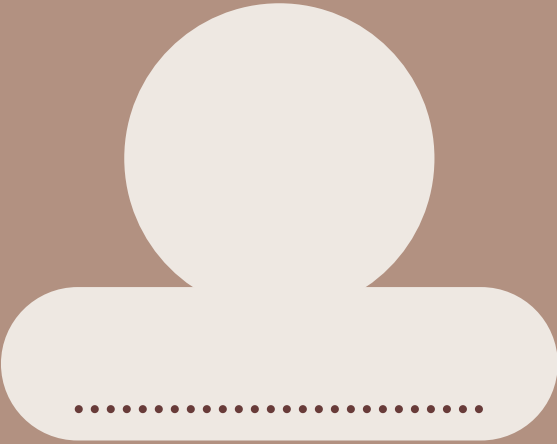
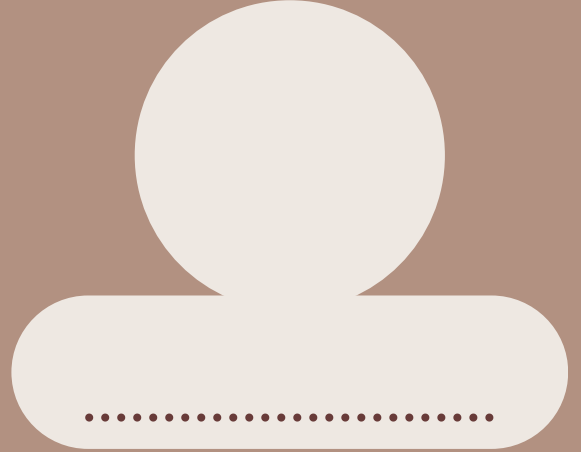
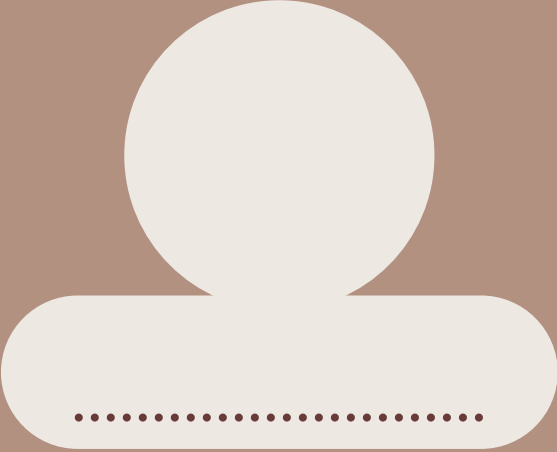
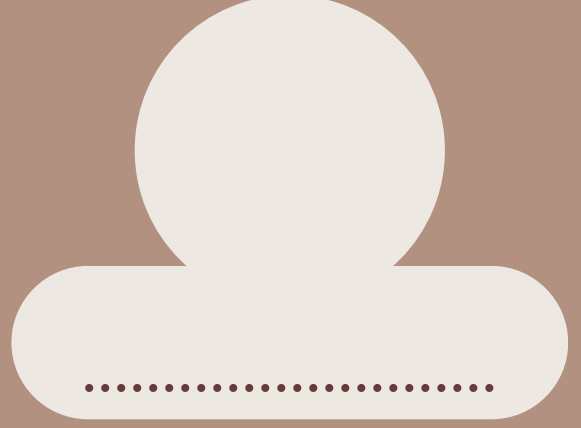
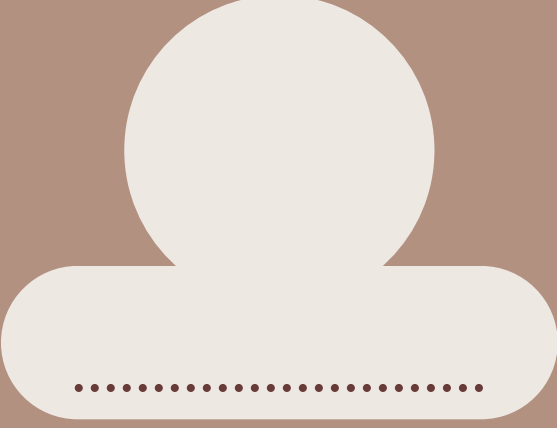
Seyyah, günün birinde o kuleye tırmanmaktan, o Yargıçla yumruklaşmaktan vazgeçmiş. Gözlerini kapatmış, elini kalbinin üzerine koymuş ve o kuleye doğru seslenmiş:

"Evet, bugün hiçbir şey yapmıyorum. Tembelsem de tembelim, yorgunum ve yorgunluğumla kalmaya izinliyim."

Seyyah bunu söylediği an, o kasvetli mahkeme salonundaki çekiç sesi yavaş yavaş kesilmeye başlamış. Yargıç küçülmüş, gölge kaybolmuş. Savaşın bittiği yerde o "yorgunum" diyen zihni de susmuş; zihninin sustuğu yerde ise o kilitlenen beden nihayet ilk kez gerçekten derin bir nefes alıp dinlenebilmiş. Seyyah artık kendi ritminde yürüyebilmeye ve çevresindeki toplumun ritmine de uyum sağlayabilmeye başlamış.

MASAL KAHRAMANLARI

Bu masalda kimler var; isimlerini yaz ve nasıl göründüklerini çiz.
Eğer mükemmelliyetçiliğin ağır basarsa baskın olmayan elinle yaz ve çiz.

BÖLÜM 2: KAVRAMSALLAŞTIRMA

Masalda anlattığımız bu metaforun psikolojik ve nörobiyolojik karşılığı nedir?

1. Dorsal Vagal Sistem ve "Donma Yanıtı" Nedir?

Masaldaki seyyahın yürüyemez hale gelmesi, nörobiyolojide sinir sisteminin Dorsal Vagal Kompleks tarafından devralınması halidir. Kronik stres, birikmiş yorgunluk ve "sürekli üretmek zorundasın" baskısı sinir sisteminin kapasitesini aştığında, beden "Savaş ya da Kaç" tepkisini sürdüremez ve şalteri indirir. Buna Donma (Freeze) Yanıtı denir. Bu bir karakter zafiyeti veya tembellik değil; sinir sisteminin hayatta kalmak için devreye soktuğu biyolojik bir sigortadır. Beden kilitlenir; ancak zihin bu duruma anlam veremediği için suçluluk üretmeye başlar.

2. Cezalandırıcı Ebeveyn Modu Nedir? (İçsel Mahkeme)

Şema Terapi kuramına göre, eylemsizlik anında devreye giren o acımasız eleştirmen öz benliğiniz değildir. Bu, içselleştirilmiş Cezalandırıcı Ebeveyn Modu'dur. Geçmişte sizi yalnızca başarılarınızla var eden, durduğunuzda veya hata yaptığınızda sizi eleştiren otorite figürlerinin zihninizdeki kalıntısı olabilir. Bu mod, bireye "Üretmediğin sürece değersizsin" mesajı vererek içeride sürekli bir infaz hali yaratabilir. Güvende hissedilmeyen, sürekli yargılandığı bir mahkeme salonunda zihin asla regüle olamaz (dinlenemez ve kendini düzenleyemez).

3. Kognitif Defüzyon (Bilişsel Ayrışma) Nedir?

Kabul ve Kararlılık Terapisi'nin (ACT) en temel kavramlarından biri olan Defüzyon (Ayrışma); zihnimizden geçen düşünceleri mutlak birer "gerçek" olarak kabul etmek yerine, onları zihnin ürettiği birer "olay, ses veya hikaye" olarak görme becerisidir.

- Füzyon (Yapışma, Kaynaşma): "Tembelce yatıyorum, o halde ben tembelim ve işe yaramazım" diyerek düşünceyle birleşmektir.
- Defüzyon (Ayrışma): "Şu an zihnim bana 'tembel olduğum' hikayesini anlatıyor" diyerek o düşünceyle araya mesafeli, gözlemci bir cam koymaktır. Düşünce yok olmaz; ama üzerimizdeki hipnotik gücünü kaybeder.

4. Radikal Kabul ve "Tembelsem de Tembelim" Duruşu Nedir?

Kabul ve Kararlılık Terapisi'nin (ACT) en dönüştürücü bileşenlerinden biri Radikal Kabul'dür. Kronik tükenmişliğin arkasındaki en büyük yakıt, kişinin kendi gerçekliğiyle (eylemsizliğiyle, yorgunluğuyla) ettiği amansız savaştır. "Neden böyleyim, neden kalkamıyorum?" diye direndikçe donma yanıtı derinleşir.

- Radikal Kabul; durumu onaylamak veya tembelliği övmek değil, o anki gerçeklikle savaşı tamamen kesmektir.
- "Tembelsem de tembelim, yorgunum ve şu an bu halde kalmaya izinliyim" diyerek zihin o suçluluk çarkından çıktığı an, içerideki savaş biter. Savaşın bittiği yerde sinir sistemi regüle olur ve gerçek dinlenme başlar.

BÖLÜM 3: BOŞLUĞU DOLDUR

Şimdi masaldan çıkıp kendi içsel mahkemenizin tutanaklarını tutma vakti.
Kalemimi eline al bakalım..

Bilişsel Defüzyon Egzersizi: Kuledeki Yargıcı Yakalamak

- Tetikleyici: Bugün koltukta eylemsiz kaldığınız an şatonun kulesinden (zihninden) hangi suçlama yükseldi?

.....

.....

.....

- Yargıcın Kimliği: Bu cümledeki ses kime ait? (Geçmişteki hangi eleştirel sesin kopyası?)

.....

.....

.....

- Defüzyon Cümlesi: Şimdi bu yargıyı masaldaki gibi dışsallaştırıp deftere yaz:

Şu an zihnimdeki kulede Cezalandırıcı Yargıç devreye girdi ve bana
..... hikayesini anlatıyor. Bu bir mutlak gerçeklik değil, yalnızca zihinsel bir olaydır.

BÖLÜM 3: BOŞLUĞU DOLDUR

Şimdi masaldan çıkıp kendi içsel mahkemenin tutanaklarını tutma vakti.
Kalemini eline al bakalım.

Somatik Regülasyon Egzersizi: Savaşı Bitir

1. Beden Taraması: Eylemsizlik halindeyken bedenin hangi bölgesinde o masaldaki ağırlık (sıkışma) hissediliyor?

.....

.....

.....

2. Somatik Deklarasyon: Elini o bölgeye koy ve sinir sistemine şu talimatı ver, bunu aşağıya önce baskın sonra da baskın olmayan elinle yaz:

Sistemim yorgun, donma yanıtındayım. İçerideki Yargıçla savaşmayı bırakıyorum. Bedenimin bu duruşa ve dinlenmeye hakkı var. Olduğum gibi kalmama izin veriyorum.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BÖLÜM 3: BOŞLUĞU DOLDUR

Şimdi masaldan çıkıp kendi içsel mahkemenin tutanaklarını tutma vakti.
Kalemimi eline al bakalım.

Radikal Kabul Egzersizi: Kişisel Kabul ve Dinlenme Kontratı

Ben, bugün itibarıyla sinir sistemimin benden talep ettiği eylemsizlik halini bir "tembellik" olarak etiketlemeyi ve o kuledaki yargıcın mahkemesinde yargılanmayı reddediyorum.

Bugün saat boyunca hiçbir şey üretmeme, yalnızca durma hakkımı kullanıyorum.

Tembelsem de tembelim; bu durum insanı değerimi ve varoluşumu eksiltmez.

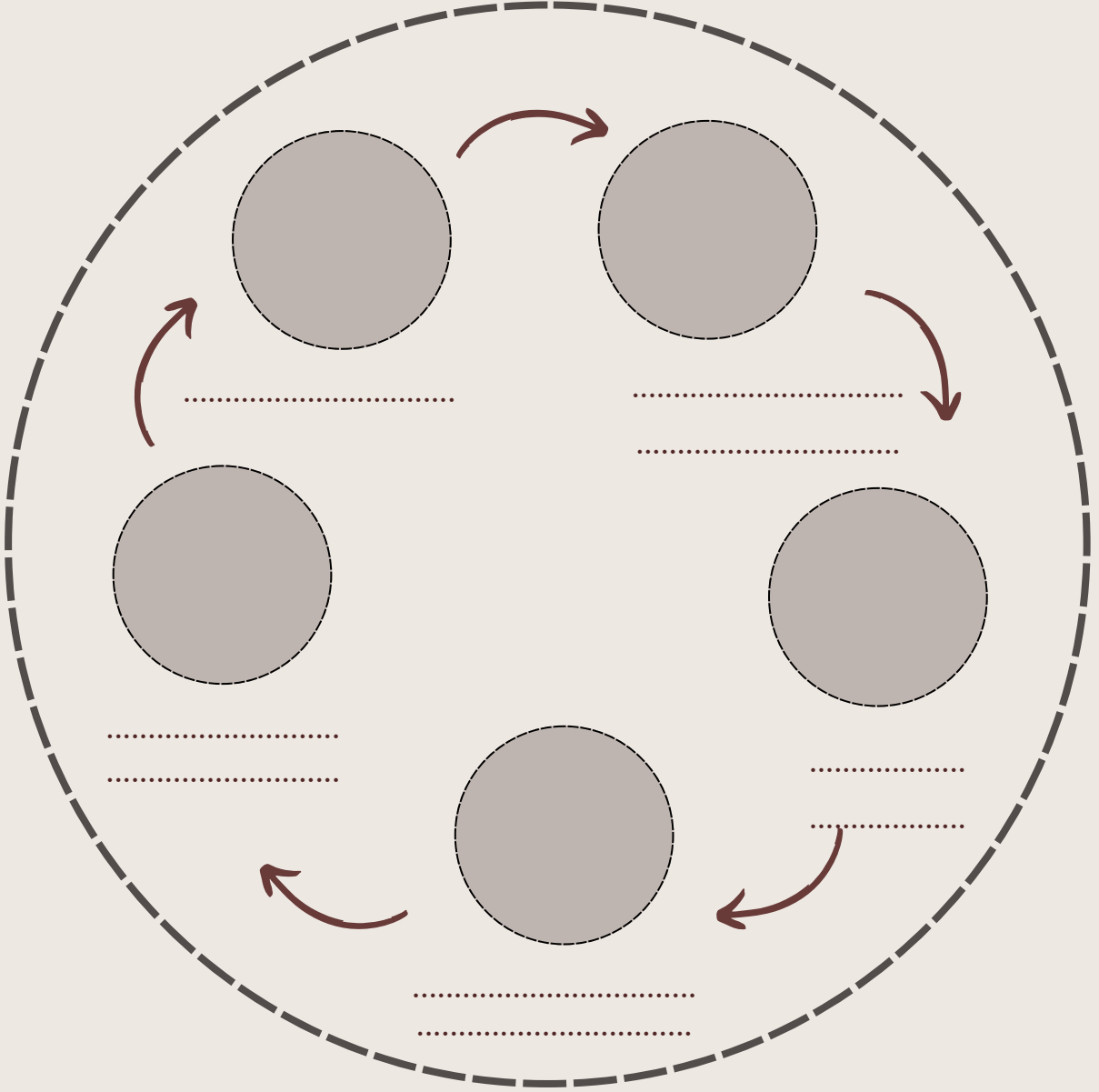
Tarih: _____

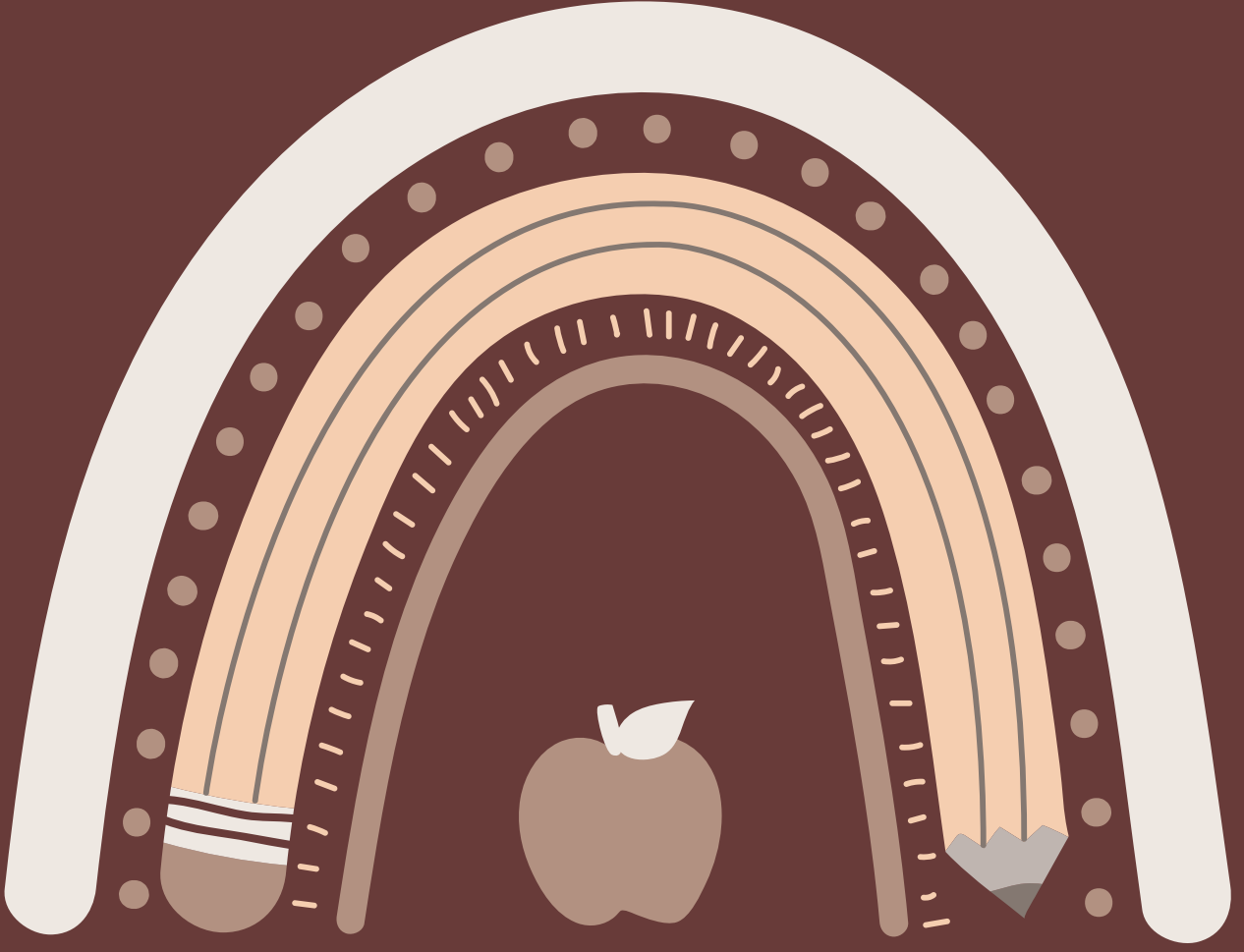
İmza: _____

5 GÜN BOYUNCA TEMBELLİĞİMİ ÇİZİYORUM?

Çemberlerin içine 5 gün boyunca her gün tembelliğinin günden güne yaşam döngüsündeki aşamalarını dilediğin gibi çiz. Ardından onu en iyi tanımlayan dilediğin isimleri altlarına yaz.

İyi okumalar

SENİN İÇİN AYRILMIŞ BOŞLUKLARI
DOLDURMAYI UNUTMA, BU MİNİ KİTAPÇIK
SENİN İÇİN VE ÜCRETSİZ.

Psikolog Büşra Kulüp
İstanbul, Temmuz 2026